

Kampania „Wrzucam nie wyrzucam”

Trendy proekologiczne mają się coraz lepiej. I nic dziwnego, rośnie bowiem świadomość społeczeństwa i poczucie odpowiedzialności za to, co pozostawimy kolejnym pokoleniom. Chcesz zadbać o naszą planetę? Przeczytaj!

Unijne przepisy, m.in. znowelizowana dyrektywa ramowa o odpadach oraz dyrektywa w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko nakładają na Polskę konkretne obowiązki:

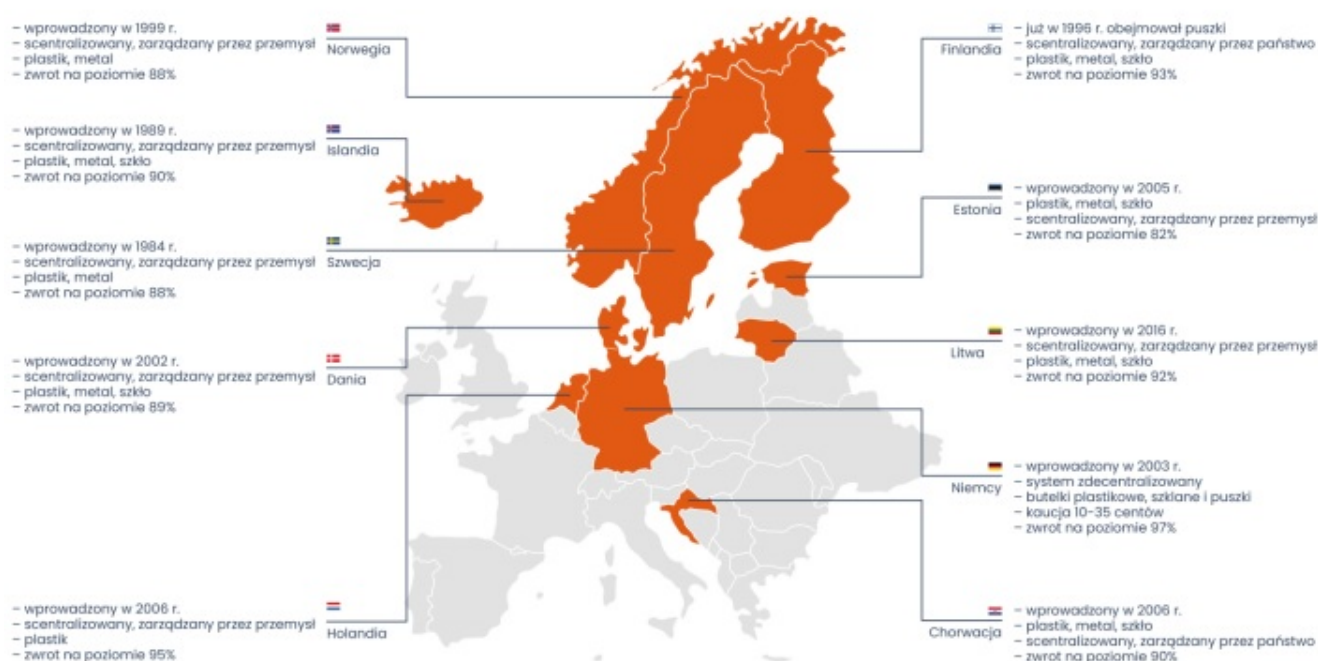
- w 2020 r. - 50 proc., a w roku 2035 - 65 proc. odpadów komunalnych musimy poddać recyklingowi,
- w 2025 r. - 65 proc., a w roku 2030 - 70 proc. odpadów opakowaniowych musimy poddać recyklingowi,
- do 2025 r. musimy objąć selektywną zbiórką odpadów 77 proc. butelek wykonanych z tworzyw sztucznych, a do 2030 aż 90 proc.,
- każda butelka z tworzywa sztucznego musi zawierać 25 proc. materiałów pochodzących z recyklingu do 2025 r., a do 2030 r. - 30 proc.

Za niezrealizowanie tych obowiązków grążą nam sankcje unijne. Ponadto kary mogą zostać nałożone na samorząd oraz przedsiębiorstwa, które sprzedają swoje produkty w opakowaniach. Już teraz szacuje się, że większość miast w Polsce nie zdąży osiągnąć 50% progu recyklingu odpadów komunalnych w 2020 roku.

Podobnie producenci mogą mieć duże problemy z zebraniem wymaganej ilości i jakości odpadów opakowaniowych, w tym butelek po napojach.

Czy istnieje rozwiązanie wspierające wprowadzenie tych założeń?

Tak. To wprowadzenie w Polsce obowiązkowego systemu kaucyjnego na opakowania po napojach: zarówno dla jednorazowych z tworzyw sztucznych, metalu i szkła, jak i dla zwrotnych opakowań szklanych i plastikowych. Z tego rozwiązania skorzystało już 10 państw europejskich: Chorwacja, Dania, Estonia, Finlandia, Holandia, Islandia, Litwa, Niemcy, Norwegia i Szwecja, a kolejne pracują nad jego wdrożeniem: Austria, Francja, Łotwa, Słowacja, Wielka Brytania.

Dobrze zaprojektowany system kaucyjny jest kwestią indywidualną każdego kraju, a jego wprowadzenie wymaga czasu i szerokiej kampanii Informacyjnej. Daje on gwarancję na zrealizowanie obowiązków nałożonych przez dyrektywy unijne, czyli przekazania do powtórnego wykorzystania i recyklingu wymaganej ilości zużytych opakowań oraz zmniejszenia opłat ponoszonych przez mieszkańców za zagospodarowanie odpadów.

Mimo tak wielu przykładów, nie istnieje jednolity system, który można wprost skopiować w Polsce. Jednakże wszystkie dotychczas wprowadzone rozwiązania mają wiele wspólnych i uniwersalnych cech, które powinny być podstawą

wdrażania go w naszym kraju. System taki powinien być:

- Zorganizowany w oparciu o ustawowo ustanowiony system rozszerzonej odpowiedzialności producenta
- Obowiązkowy dla wszystkich producentów i importerów napojów w opakowaniach jedno- i wielorazowych z tworzyw sztucznych, szkła i metali
- Scentralizowany: zorganizowany i finansowany przez producentów i importerów napojów oraz działający na zasadach non for profit
- Z ustawowo regulowaną wysokością kaucji oraz wymaganym poziomem zbiórki, odzysku i recyklingu opakowań
- Zautomatyzowany dla dużych sklepów oraz manualny dla małych, w zależności od liczby opakowań zbieranych w danej jednostce handlowej.

Jak działa taki system?

System kaucyjny dla opakowań jedno i wielorazowych – podstawowe informacje:

- Każdy producent lub importer musi przystąpić do systemu i uiścić określoną opłatę administracyjną jego operatorowi za wprowadzoną ilość napojów w opakowaniach.
- Na każdy sprzedawany produkt w butelce szklanej, plastikowej lub w puszcze jest nałożona kaucja, w wysokości około 10 eurocentów. Każdy kraj sam decyduje o wysokości kaucji, dlatego w Niemczech ta wartość to minimum 25 eurocentów.
- Sklepy mają ustawowy obowiązek naliczania kaucji przy sprzedaży napojów oraz przyjmowania opakowań po napojach i zwrotu doliczonej przy ich sprzedaży kaucji.
- Sklepy, które za usługi oferowane w systemie kaucyjnym otrzymują opłatę manipulacyjną, mogą zainstalować u siebie automaty do odbioru opakowań i wydawania kaucji – najczęściej są to obiekty o powierzchni powyżej 250 metrów kwadratowych.
- Sprzęt do automatycznego odbioru i sortowania opakowań może być udostępniany sklepom nieodpłatnie. W systemie kaucyjnym punkty zbiórki mogą być zautomatyzowane lub ręczne w zależności od ilości opakowań zbieranych w danym punkcie w okresie miesiąca.
- Klient wrzucając butelkę lub puszkę do automatu, otrzymuje paragon, który uprawnia do odebrania równowartości kwoty podanej na paragonie lub wydania jej na zakupy w tym sklepie.

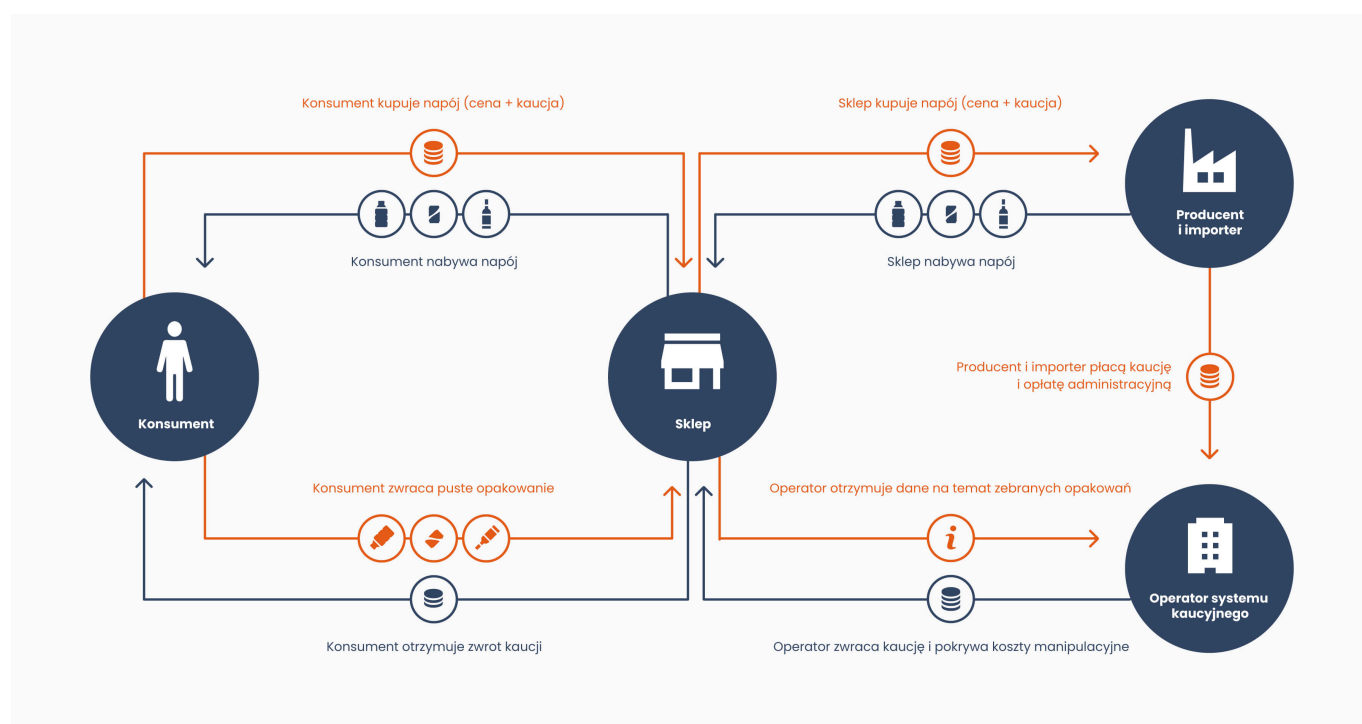
- Operator regularnie odbiera od sklepów opakowania, przekazując je

recyklerom. Ten sam operator rozlicza handlowców i przedsiębiorców z wpłaconych i wypłaconych kaucji.

□ Koszty systemu kaucyjnego pokrywane przez producentów i importerów opakowań obejmują także opłatę manipulacyjną dla sprzedawców, logistyki i transportu.

□ Wśród przychodów systemu można wymienić wpływy z nieodzyskanej kaucji oraz wpływy ze sprzedanych surowców. Systemy kaucyjne powinny działać na zasadzie non for profit, co oznacza że to, czego nie udało się sfinansować z przychodów, uzupełniają producenci.

System zbiórki opakowań jednorazowych

System zbiórki opakowań wielokrotnego użytku wygląda bardzo podobnie, najczęściej punkty zbiórki opakowań jedno- i wielorazowych obsługuje jeden automat, a operator systemu rozlicza obydwa rodzaje opakowań. Opakowania zabierane są ze sklepu bezpośrednio do producenta. Ten oczyszcza je z zabrudzeń i powtórnie napełnia.

Szklane opakowania wielokrotnego użytku mogą być używane nawet 50 razy, a plastikowe 15, zanim ostatecznie trafią do recyklingu.

Dotychczas wprowadzone systemy kaucyjne nie uwzględniają opakowań wielomateriałowych – tzw. „kartonów”, wykonanych w rzeczywistości z 6 warstw papieru, folii plastikowej i aluminiowej. Ich zbiórka w systemie kaucyjnym jest rozważana przez kilka krajów. Opakowania te powinny być przynajmniej objęte

odpowiednią opłatą produktową, która uwzględnia ich jednokrotne wykorzystanie i wysokie koszty przetwarzania.

ZALETY SYSTEMU KAUCYJNEGO

Nie więcej niż 40 proc. opakowań wyrzucanych w Polsce trafia do selektywnej zbiórki i późniejszego zagospodarowania. Dla porównania, w krajach takich jak Niemcy czy Litwa, gdzie opakowania po napojach są objęte kaucją, poziom ich zbierania sięga 90 proc.!, czyli tyle, ile według przepisów unijnych powinniśmy osiągnąć do 2030 roku. Również wartość materiału zbieranego w systemie kaucyjnym jest wyższa nawet o 85 proc., z uwagi na mniejszy stopień zabrudzenia i mniejsze koszty odzysku.

TAK dla gospodarki o obiegu zamkniętym

Jednym z narzędzi, jakimi Europa walczy z problemem odpadów jest dyrektywa w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko, która wymaga między innymi aby do 2030 r. 90 proc. plastikowych opakowań PET zostało poddanych recyklingowi. Pozwoli to na racjonalne wykorzystanie zasobów które mamy, pozostawiając je w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, przy równoczesnym zredukowaniu ilości wytwarzanych odpadów.

TAK dla opakowań wielokrotnego użytku

Organizacje pozarządowe postulują, aby docelowo co najmniej 70 proc. opakowań wprowadzanych na rynek było wielokrotnego użytku. Zastąpienie jednorazowych butelek plastikowych oraz puszek butelką szklaną wielokrotnego użytku o tej samej pojemności powoduje zmniejszenie emisji CO₂ odpowiednio do 1,6 i do 2 razy.

TAK dla zielonych miejsc pracy

Świat stawia na wspieranie nowych ekologicznych technologii, na redukcję gazów cieplarnianych oraz ilość produkowanych odpadów. Podczas wszystkich tych działań powstają „zielone miejsca pracy”. Takie może stworzyć system kaucyjny,

zarówno w sektorze produkcji opakowań, jak ich zbiórki, doczyszczania i recyklingu.

TAK dla czystego środowiska

Z problemem zaśmiecenia ulic, parków, lasów czy rzek, boryka się większość miejscowości w Polsce – aż 50% śmieci stanowią opakowania po napojach. We wszystkich krajach posiadających system kaucyjny zaszła wyraźna, pozytywna zmiana w kwestii czystości przestrzeni publicznej. Dzięki systemowi kaucyjnemu redukujemy również liczbę odpadów, które trafiają do altan śmietnikowych. Wraz z wejściem nowych przepisów zobowiązujących mieszkańców gmin do segregacji na 5 frakcji, okazało się, że brakuje miejsca w śmietnikach. Teraz opakowania po napojach trafią do punktów zbiórki w obiektach handlowych.

TAK dla dobrych nawyków Polaków

Badania pokazują, że system kaucyjny na opakowania po napojach kształtuje postawy Europejczyków, którzy przywiązują większą wagę do segregacji wszystkich odpadów. 94 proc. Polaków popiera wprowadzenie kaucji, a 71 proc. deklaruje, że chodziłoby do butelkomatów – wynika z badania Kantar, przeprowadzonego na zlecenie Gazety Wyborczej w 2019 roku.

DOBRY PRZYKŁAD:

Litwa. Sprawdzamy działanie systemu kaucyjnego Jednym z najnowszych systemów kaucyjnych w Europie jest ten znajdujący się na Litwie. Został on wprowadzony w 2016 r., w efekcie czego 90 proc. opakowań po napojach jest tam poddawanych recyklingowi. Obsługą systemu zajmuje się konsorcjum, powołane przez producentów napojów oraz jednostki handlowe. Litwa może pochwalić się 900 automatami, do których można wrzucać plastikowe i szklane butelki oraz metalowe puszki. Za wymienione opakowania otrzymuje się paragon, który pozwala na rozliczenie za inny towar w tym samym sklepie lub jest podstawą do wydania odpowiedniej należności (kaucja na poziomie 40 groszy). Obecnie, po trzech latach funkcjonowania systemu, dziewięć z dziesięciu opakowań wraca do systemu właśnie poprzez automaty. W ciągu pierwszych pięciu miesięcy Litwini oddali tak do skupu 130 mln opakowań – o połowę więcej, niż szacowano*

ORGANIZATOR KAMPANII:

Organizatorem kampanii jest Polskie Stowarzyszenie Zero Waste, które zajmuje się promocją bezodpadowego stylu życia. Wśród naszych projektów znajdziecie akcję #zwłasnymkubkiem, torby bumerangi, warszawską kawiarenkę naprawczą oraz Festiwal Zero Waste.

Link do o petycji do Ministerstwa Środowiska na rzecz wprowadzenia obowiązkowego systemu kaucyjnego na opakowania po napojach - [klik](#).

www.facebook.com/PolskieStowarzyszenieZeroWaste

www.zero-waste.pl

*Źródło informacji: L24.lt

Źródło: informacja prasowa organizatora.